

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 8

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 23. februar 1952

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárid

25. árg.

JAVNAÐARFLOKKSMÁL Á TINGBORÐ

Búnaðarskúlin

Hetta aldagamla málið er aftur á tingborði. Í 1950 varð samtykt, at landsstýrið skuldi seta nevnd at kanna útreiðslurnar til stovning og rakstur av búnaðarskúla í Skálavík. Í nevndini, ið nú hevur givið frágreiðing eru: H. J. Jacobsen, búnaðarráðgevari, Karsten Hoydal, fyrstioðumaður, Leivur Vang, Jens í Dali, útskiftingarfr., Jógvan Huusgaard, royndarstjóri og Sjúður Patursson, seyðaráðgevi. Möguleikar eru fyri, at ein meiriluti fæst á tingi fyri at stovna skúlan á Skálavík.

Trolarasøurnar

Hósdagin var framløga í tinginum um loyvi at selja trolararnar »Rádnas« og »Kallsevní«.

»Kallsevní« kann seljast til Polland fyri 70.000 stp. Í umsóknini verður millum annað sagt, at teir við søluni m. a. kunnu gjalda Sjóvinnub. 240.000 kr., ið teir skylda har. Felagið ætlar at keypa nýtt ella nýggj fôr í staðin.

Báturin brennir eina helvt meiri enn aðrir trolarar av somu stödd og oljuprísir eru frá tí teir keyptu bátin til nú farin upp frá 85 sh. til 179 sh. pr. tons.

1. *Avtøka av tolli á neyðsynjarvörum.*

Alt eftir sum tollurin hækkar, fara vörurnar upp í prísi, men samstundis eru inntøkurnar stórliga minkandi. Fyri at bøta um hessi ólíkindini hevur flokkurin sett fram hetta og onnur uppskot, sum vit koma til seinni.

2. *Nationaliseran av útgerð og luksurvörum.*

Tann ovurstóri vinningurin av luksurvörum verður nýttur til at seta prísir á neyðsynjarvörum og útgerð niður.

3. *Kostskúlin.*

Hesin stovnur verður settur á stovn beinan vegin, tá ið avbygdanæmingar í dag ikki kunnu søkja sær kunnleika við hægri skúlarnar í Havn vegna dýrtíðina o. gjinntøku-loysi.

4. *Nationaliseran av bankalagnum.*

við tí fyri eyga at seta ein landsbanka á stovn.

5. *Stuðlan av ídnaðarvirkjum til minkan av arbeidloysi* og fyri at mest møguligt av peninginum verður í landinum.

Sjóvinnubankin tólv miljónir

Danir undrast

Danska útvarpið greiddi hóskvöldið frá ríkisdagsviðgerðini av hjálpini til Sjóvinnubankan, ið verður umleið 12 milj. kr. Samstundis varð sagt, at fleiri

av ríkisdagsmonnunum undraðust yvir at Th. Petersen fekk loyvi at rökja nakað alment starv.

Men í Føroyum ber alt til.

fyrst og fremst koma fiskimannafyrirtökum til góðar.

Leikur endaði í seinastu løtu við, at uppskotið frá mæri javnaðarmanna og sjálvstýrismanna vegna vann fyri sær og er nú samtykt á ríkisdegi.

Viðvíkjandi stöðu míni skal aftrat talu míni á ríkisdegi visast til hövuds-talu mína undir samráðingunum. Hesa talu við blaðið fáa.

Annars er at siga, at Danir hava sýnt framúr góða vælvild og fatan undir samráðingunum, sjálvt um meiningardrátturin millum meg og hinar í delegatiónini var eitt sindur tungur fyri ikki at siga harður.

Ta broðurhond, sum Danir hava rætt okkum hesa ferð sum so mangar aðrar ferðir, eiga vit at duga at virða og vera takksamir fyri.

Vit skilja, at partur okkara flokksformans hevur ikki ligið eftiri undir hesum drúgvu og álvarsliðu samráðingum, sum eru farnar fram niðri í Danmark. At hann hevur haft eina fasta og skilagóða stöðu megu vit vera honum takksamir fyri.

Hvussu Sjóvinnubankin verður hjálptur aftur á fótur er greitt frá aðrastaðni, eins og frá finansieringini í síni heild.

Fiskimannaathugi í finansieringarmálinum kemur Dam serliga sterkt inn uppá í talu síni.

Nýggjur tingmaður

Øregaard, ið er staddur í Keypmh., sendi tinginum skriv, og bað um at næstmaður hansara harra Gordon Midjord úr Fuglafirði kom í hansara stað.

Gordon Midjord mótti fyrstu ferð í tinginum hósdagin.

Hørð meldur-

hvirla skakar

Gjáar bygd

Mikudagin — í hampuligum veðri — tók ein meldurhvirla seg snøggliga upp norðuri við Gjógv og skákaði meginpartinum av bygðini. So ógvusliga herjaði hon at nógv hús vóru skódd, rútir sorlaðust í hópatali, ein hjallur fór av grundini og í sor.

Burtur av húsunum hjá Andriasi Jøensen, fyrrv. lærari í Lørvík, tók hon ein úthygning, ið ikki sást aftur, og sjálvum húsunum fór hon so illa við, at tey mugu takast niður.

Úr ánni, ið rennur oman gjøgnum bygðina tók hon hóp av smágróti, skervi og vatni, ið elvdi hóp av rútubrotum.

Bæði frammanundan og aftaná var hampuligt veður.

Lønjavningar-

grunnurin

Málið um henda grunnin er komið á tingborð, men í skrivinum frá landsstýrinum er einki uppskot um at endurreisa grunnin eftir gomlu reglunum. Í skrivinum stendur m. a.: Frá samráðingunum í Danmark nú framgongur heldur eingin møguleiki fyri lán til endamálið.

Frammanundan verður sagt, at frá føroyskari síðu er ógjörlikt at læna pening til sama endamálið.

Fólkaflokks-

fundurin

Seinasta sunnudag var fundur í Suð-uðstremmoyar fólkaflokksfelag. Ymiskar eru frásagnirnar frá hesum fundi, men nú sigur Dagblaðið, at tað ið Dimma og Fjúrtaði hava skrivað er ikki heilt álítandi. Tó viðgongur blaðið at stöð Thorstein Petersens aftaná bankakrakið hevur verið til umrøðu. Tó hevur felagið onga stöðu tikið til, at siga hann úr tinginum.

Samrøða við P. M. Dam

Vit spyrja okkara flokksformann Dam um, hvussu liggur við samráðingarársritinum, serliga um hvussu ið liggur við endurreisningini av Sjóvinnubankanum. Blöðini hava fjarritað um ójavna millum Dam øðrumegin og hinar og ríkisstýrið hinumegin. Vit biðja um nökur orð eisini um tað.

Dam svarar við at vísa til tingsamtyktina og javnaðarmanna og sjálvstýrismanna uppskotið viðvíkjandi finansiering og sanering av okkara fiskivinnu, serliga fiskimannafyrirtökunum.

»Her var,« sigur hann, »tann munur millum stöðurnar, at meðan afturhaldsflokkarnir einans lögdu doyðin á at fáa pening til útgerð og lán uppá fisk á goymslu, lögdu javnaðarmenn og

sjálvstýrismenn harafrat herðing á at fáa marshallpening ella annan pening til saneringar av okkara skipaflota eins og til fiskivinnuðnað á landinum.

Sum menn minnst hövdu landsstýrisflokkarnir einki treysti til marshallpening ella til at fáa pening á annan hátt til saneringar og stuðlan av stovnan av fiskaiðnaðarvirkjunum.

Men hetta var ein aðalspurningur fyri okkum.

Eg legði tí allan doyðin á at fáa allan marshallpening skjótast møguliga tókán til hetta endamál og kundi ikki ganga við til uppskotið hjá hinum limunum í delegatiónini og ríkisstýrinum um at taka 4 milliónir av marshallpeninginum til Sjóvinnubankan til útgerðarlán, ið inn aftur komin so skuldi nýst til konvestering av lánum, sum Sjóvinnubankin hevur givið. Og haraftrat kom, at ætlanin var, at allur marshallpeningurin bæði tær 4 mill. og tær harafrat seinri væntaðu 5—6 mill. skuldi eftir teirra uppskoti jústast og umstast av Sjóvinnubankans og Føroya Bankans stjórum og einum manni frá Nationalbankanum. Eg helt uppá at peningurin var lögtingsins og átti tí at umstast av tveimum av lögtinginum og einum av Nationalbank-en ella ríkisstýrinum valdum manni og

Hákun avnoktar

Í seinasta Dagblað roynir Hákun at frígera seg fyri tað, ið hann hevur sagt um Thorstein í samrøðu við Ekstra-bladet, men tað sum hann veruliga avnoktar er minstparturin av tí, hann hevur sagt.

Tað er ikki ólíkt, at teir eru farnir upp at berjast um formannssessin í vrakleivdunum av fólkaflokkinum.